

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

до Протоколу № 131
від 01 вересня 2023 року

В И С Н О В О К

**до проекту Закону про внесення змін до Закону України
«Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та інших
законодавчих актів України щодо надання додаткових гарантій та
соціального захисту ветеранам війни, їх дітям, а також дітям загиблих
(померлих) ветеранів війни, Захисників і Захисниць України
(реєстр. № 9357 від 06.06.2023)**

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України розглянув проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту та інших актів України щодо надання додаткових гарантій та соціального захисту ветеранам війни, їх дітям, а також дітям загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників і Захисниць України (реєстр. № 9357 від 06.06.2023), поданий народним депутатом України Репіною Е.А. та іншими народними депутатами України, і зазначає таке.

Головним Комітетом з розгляду та підготовки його на розгляд Верховної Ради України визначено Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

Як зазначено у пояснювальній записці метою законопроекту є «надання додаткових гарантій та соціального захисту у сфері медичних послуг учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни, учасникам війни, у сфері освітніх послуг їх дітям, а також дітям загиблих (померлих) ветеранів війни та загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України» (п. 2 пояснювальної записки).

Проектом пропонується внести зміни до Основ законодавства України про охорону здоров'я, законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про позашкільну освіту», «Про дошкільну освіту» та «Про повну загальну середню освіту».

Пропонованими змінами передбачається, зокрема, надати ветеранам війни такі пільги: 1) безоплатне отримання медичних послуг від закладів охорони здоров'я та реабілітаційних закладів приватної чи змішаної форми власності

або фізичної особи – підприємця, яка зареєстрована та одержала в установленому законом порядку ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики; 2) безоплатне зарахування їх дітей до приватних і корпоративних закладів дошкільної освіти та отримання освітніх послуг від таких закладів; 3) безоплатне зарахування їх дітей до приватних і корпоративних закладів загальної середньої освіти та отримання освітніх послуг від таких закладів; безоплатне зарахування їх дітей до приватних закладів позашкільної освіти та отримання освітніх послуг від таких закладів.

Необхідність прийняття законопроекту, як зазначено у п. 1 пояснювальної записки, обумовлена, зокрема, дефіцитом «фінансових ресурсів для забезпечення достатнього рівня потреб та соціального захисту таких категорій громадян з одночасним прогресуванням масштабу необхідної соціальної підтримки та додаткових гарантій у сфері захисту прав таких осіб, зокрема у медичній допомозі, реабілітації серед ветеранів війни, у сфері отримання освітніх послуг для дітей ветеранів війни та дітей загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників і Захисниць України».

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму експертному висновку висловлює низку принципів зауважень як змістовного, так і техніко-юридичного вдосконалення. Зокрема, відповідно до статті 6 Господарського кодексу України до загальних принципів господарювання віднесено: обмеження державного регулювання економічних процесів у зв'язку з необхідністю забезпечення соціальної спрямованості економіки, добросовісної конкуренції у підприємництві, екологічного захисту населення, захисту прав споживачів та безпеки суспільства і держави; заборону незаконного втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у господарські відносини. Частиною п'ятою статті 19 Господарського кодексу встановлено, що підприємництво здійснюється на основі вільного вибору підприємцем видів підприємницької діяльності; самостійного формування підприємцем програми діяльності, вибору постачальників і споживачів продукції, що виробляється, залучення матеріально-технічних, фінансових та інших видів ресурсів; комерційного розрахунку та власного комерційного ризику; вільного розпорядження прибутком, що залишається у підприємця після сплати податків, зборів та інших платежів, передбачених законом тощо

Тобто, у разі прийняття законопроекту, обмежуватимуться права надавачів відповідних послуг, зокрема, на встановлення ціни на послуги та вільне розпорядження прибутком. Тому положення проекту є такими, що не узгоджуються із загальними принципами господарювання та підприємництва та сутністю відповідної діяльності.

Передбачені проектом зміни не узгоджуються з чинним законодавством про охорону здоров'я та про освіту.

Міністерство освіти і науки України в межах компетенції, підтримуючи всі ініціативи щодо соціального захисту ветеранів війни, їх дітей, а також дітей загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників і Захисниць, вважає, що цей законопроект потребує доопрацювання.

Міністерство освіти і науки України звертає увагу на те, що запропоновані зміни до освітянських законів «Про дошкільну освіту», «Про позашкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту» не узгоджуються із загальними принципами господарювання, визначеним статтею 6 Господарського кодексу України. Також запропоновані проектом Закону положення передбачають, що заклади освіти приватної форми власності зобов'язані надавати освітні послуги на менше ніж 1 здобувачу освіти визначеної категорії у кожній групі (класі) закладу освіти. Таке формулювання може трактуватися таким чином, що кожен заклад освіти приватної чи корпоративної форми власності зобов'язаний за власні кошти надавати освітні послуги щонайменше одній дитині з цієї категорії. Водночас не встановлюється максимальна кількість таких дітей, які можуть здобувати освіту в цих закладах.

Прийняття цієї норми може призвести до того, що засновник закладу дошкільної, загальної середньої чи позашкільної освіти, який має ліцензований обсяг до 20 осіб, у разі, якщо кількість бажаючих з визначеної категорії дітей здобувати освіту в ньому буде наближеною або дорівнювати ліцензованому обсягу, вимушений буде надавати освітні послуги повністю безкоштовно. Це може призвести до масового закриття таких закладів, оскільки подальше їх функціонування стане економічно не вигідним.

Таким чином, виникне ситуація, коли держава сприятиме не розвитку закладів освіти всіх типів та форм власності, а скороченню закладів освіти приватної чи корпоративної форми власності.

Звертаємо увагу, що статтею 53 Конституції України визначено, що кожен має право на освіту. Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної та вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах.

Абзацом третім частини другої статті 3 Закону України «Про дошкільну освіту» встановлено, що держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної освіти в державних і комунальних закладах дошкільної освіти у межах державних вимог до змісту, рівня й обсягу дошкільної освіти (Базового компонента дошкільної освіти).

Відповідно до частини третьої статті 6 Закону України «Про повну загальну середню освіту», кожному громадянину України, іншим особам, які перебувають в Україні на законних підставах, а також кожній дитині незалежно від підстав її перебування в Україні гарантується безоплатне здобуття у державних та комунальних закладах освіти повної загальної середньої освіти на кожному її рівні за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів один раз протягом життя.

Частиною першою статті 9 Закону України «Про позашкільну освіту», визначається, що основними засадами державної політики у сфері позашкільної освіти є, зокрема, фінансування державних та комунальних закладів позашкільної освіти відповідно до їх структури.

Таким чином, законодавча база України у сфері дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти забезпечує рівні умови та безоплатне здобуття освіти кожному незалежно від віку, статі, раси, кольору шкіри, стану здоров'я,

інвалідності, особливих освітніх потреб, громадянства, національності, політичних, релігійних чи інших переконань, місця проживання, мови спілкування, походження, сімейного, соціального та майнового стану, складних життєвих обставин, наявності судимості, а також інших обставин та ознак у державних та комунальних закладах освіти.

Міністерство фінансів України констатує, що реалізація положень законопроекту не потребуватиме додаткових фінансових витрат із державного та місцевих бюджетів. Тому пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення відсутні. Але водночас Міністерство звертає увагу на невідповідність запропонованих норм та положень акту Господарському Кодексу України.

Міністерство молоді та спорту України підтримує законопроект із зауваженнями, **Міністерство у справах ветеранів України** підтримує законопроект із зауваженнями, **Міністерство соціальної політики України** не підтримує проект та надає низку зауважень та пропозицій до нього.

Підкомітет з питань загальної середньої, інклюзивної освіти та освіти на тимчасово окупованих територіях на своєму засіданні 01 вересня 2023 року розглянув законопроект про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та інших законодавчих актів України щодо надання додаткових гарантій та соціального захисту ветеранам війни, їх дітям, а також дітям загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників і Захисниць України (реєстр. № 9357 від 06.06.2023), поданий народними депутатами України Репіною Е.А. та іншими народними депутатами України і пропонує Комітету надати висновок до законопроекту: за результатами його розгляду в першому читанні повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Заслухавши інформацію заступника Голови Комітету Колебошина С.В., Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій **у х в а л и в:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та інших законодавчих актів України щодо надання додаткових гарантій та соціального захисту ветеранам війни, їх дітям, а також дітям загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників і Захисниць України (реєстр. № 9357 від 06.06.2023), поданий народними депутатами України Репіною Е.А. та іншими народними депутатами України, за результатами його розгляду в першому читанні повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Направити цей Висновок Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, визначеного головним з опрацювання цього законопроекту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК